

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym w dniu 6 marca 2018 roku I. G. wniosła o ustalenie, że na pozwanych R. K. i N. Z. ciąży odpowiedzialność za niewykonanie zobowiązania zaciągniętego przez obu pozwanych wobec powódki do spełnienia świadczenia niepodzielnego polegającego na tym, że pozwani nie zbędą niewykastrowanego kocura będącego potomstwem kotki (...) (...) oraz (...) (...) pochodzącego z krycia w roku 2017 do hodowli na terenie Rzeczypospolitej Polskiej ani nie pozostawią takiego kocura w swojej hodowli. Powódka zgłosiła ponadto żądanie ewentualne ustalenia, że istnieje zobowiązanie ciężące na obu pozwanych wobec powódki do świadczenia niepodzielnego polegającego na tym, że pozwani nie zbędą niewykastrowanego kocura będącego potomstwem kotki (...) (...) oraz (...) (...) pochodzącego z krycia w roku 2017 do hodowli na terenie Rzeczypospolitej Polskiej ani nie pozostawią takiego kocura w swojej hodowli. Powódka zażądała zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w wysokości podwójnej stawki wynagrodzenia adwokackiego.

W uzasadnieniu żądania powódka wskazała, że obie strony są hodowcami kotów. Powódka była właścicielką kocura (...) (...), zaś pozwani dysponowali kotką (...) (...). Strony umówiły się na pokrycie kotki pozwanych kocurem powódki. Pozwani zobowiązali się wobec powódki, że z uzyskanego miotu pozostawią jedynie kotki, zaś kocury zbędą poza Polskę, ewentualnie zbywając na rzecz nabywcy mającego siedzibę w Polsce, kocury te wykastrowują, aby nie mogły pozostawić potomstwa w Polsce. Powódka otrzymała za pokrycie swoim kocurem kotki pozwanych 1 800 złotych. W efekcie tego urodziły się cztery kocury. Pozwani sprzedali kocura uzyskanego ze wskazanego miotu hodowcy kotów w Polsce, nadto pozostawiali sobie innego kocura z tego miotu – (...) (...), którego wystawili na wystawie kotów rasowych w W. w lutym 2018 roku. Powódka wskazała, że nie dysponuje wobec pozwanych dalej idącym roszczeniem, tj. roszczeniem odszkodowawczym, zaś jej interes prawny w uzyskaniu wyroku ustalającego wyraża się tym, że dąży do usunięcia wątpliwości co do istnienia i treści stosunku prawnego łączącego strony, którego ustalenie będzie skutkowało tym, że pozwani nie dopuszczą do powstania po jej stronie szkody.

Pozwani w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie zwrotu kosztów procesu i przyznali, że są właścicielami kotki (...) (...). Jednocześnie zakwestionowali prawo własności powódki do kocura (...) (...) przyznali, że miało miejsce porozumienie stron co do krycia kotki pozwanych wskazanym kocurem, zaś jedynym uzgodnionym ograniczeniem było, aby pozwani nie zbywali uzyskanego potomstwa do czterech wskazanych przez powódkę hodowli. Innych warunków powódka nie stawiała. Strony nigdy nie zawarły umowy o treści wskazywanej w pozwie, zaś powódka przedstawiła warunki umowy na piśmie post factum, na które to warunki pozwani nigdy nie wyrazili zgody. Wskazali ponadto, że kot (...) (...) został sprzedany do hodowli w Stanach Zjednoczonych.

W piśmie procesowym z dnia 31 lipca 2019 roku powódka wskazała, że na skutek naruszenia przez pozwanych postanowień zawartej przez strony umowy – sprzedaży kocura z miotu wskazanego w pozwie do polskiej hodowli – powódka doznała szkody w wysokości nie niższej niż 2 000 złotych, która się wyraża utratą wynagrodzenia zazwyczaj uzyskiwanego za dopuszczenie kotki do krycia kocurem.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

(...) G., R. K. i N. K. są hodowcami kotów rasowych. (...) G. w grudniu 2016 roku dysponowała kocurem (...) Dumny K. (...), zaś R. K. i N. K. posiadali kotkę (...) (...). Strony znają się i pozostawały ze sobą w dobrych relacjach. R. K. i N. K. zwrócili się do I. G. o umożliwienie pokrycia wskazanej wyżej kotki kocurem pozostającym w jej dyspozycji. Strony ustaliły, że dojdzie do tego w grudniu 2016 roku, za co I. (...) G. otrzymała wynagrodzenie w wysokości 1 800 złotych. W efekcie poczynionych ustaleń w wynajętym przez powódkę mieszkaniu w T. doszło do spotkania kocura (...) (...) K. (...) oraz kotki (...) (...). W następstwie tego kotka urodziła cztery kocury. Jednego z nich R. K. i N. K. zbyli do hodowli w Polsce. I. (...) G. upatruje w tym podstawy dla żądania od nich odszkodowania w kwocie 2 000 złotych odpowiadającego wynagrodzeniu zazwyczaj uzyskiwanemu za dopuszczenie kotki do krycia kocurem.

Niesporne

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo okazało się nieuzasadnione i jako takie podlegało oddaleniu w całości.

Żądanie, jak i żądanie ewentualne wywiedzione w pozwie opierało się na treści art. 189 k.p.c., zgodnie z którym powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny. Przesłankami zasadności powództwa o ustalenie są żądanie ustalenia istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa oraz posiadanie interesu prawnego w takim ustaleniu. Przy tym pojęcie interesu prawnego powinno być interpretowane szeroko – z uwzględnieniem szeroko pojmowanego dostępu do sądów w celu zapewnienia należytej ochrony prawnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2004 roku, sygn. II CK 125/03, niepubl.). Nie ma interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. ten, kto może poszukiwać ochrony prawnej w drodze powództwa o zasądzenie świadczeń pieniężnych lub niepieniężnych. Zasada ta opiera się na założeniach, że wydanie wyroku zasądającego możliwe jest, jeżeli także ustalona zostanie legitymacja czynna powoda oraz po drugie, że wyrok tylko ustalający istnienie stosunku prawnego nie zapewni ostatecznej ochrony prawnej, ponieważ nie jest – w przeciwieństwie do wyroków zasądających – wykonalny na drodze egzekucji sądowej. Powód nie ma zatem interesu prawnego w rozumieniu powołanego przepisu, o ile może wystąpić przeciwko pozwanemu z powództwem, w którym zgłoszone zostaną roszczenia dalej idące – zmierzające do zasądzenia świadczenia, nakazania określonego zachowania etc.

Na podstawie treści zawartych w piśmie strony powodowej z dnia 31 lipca 2019 roku brak jest podstaw do przyjęcia, aby aktualnie powódka posiadała interes prawny w uzyskaniu ochrony dla zgłoszonego w pozwie żądania ustalenia, jak również dla zgłoszonego w pozwie żądania ewentualnego. W świetle twierdzeń faktycznych podniesionych we wskazanym piśmie procesowym powódki oraz zgłoszonych w nim roszczeń należało uznać, że powódce, według jej własnego przekonania, przysługuje obecnie roszczenie odszkodowawcze wyartykułowane we wskazanym piśmie, a zatem roszczenie dalej idące niż żądanie ustalenia stosunku prawnego czy prawa. Istnienie zaś roszczenia o zasądzenie świadczenia eliminuje interes prawny w uzyskaniu wyroku ustalającego wydanego na podstawie art. 189 k.p.c., co prowadzi do konieczności oddalenia żądania zgłoszonego na jego podstawie. Wyrażone przez powódkę w piśmie z dnia 31 lipca 2019 roku stanowisko co do wyrządzenia jej szkody majątkowej przez pozwanych na skutek niedochowania przez nich warunków umowy, która to szkoda wyraża się kwotą nie niższą niż 2 000 złotych, oznacza, że sama strona powodowa dostrzega obecnie możliwość domagania się od pozwanych odszkodowania, skoro wystąpiła z tego rodzaju żądaniem. W postępowaniu uproszczonym, które ze względu na wartość przedmiotu sporu oraz kontraktowy charakter roszczeń, znajduje zastosowanie w niniejszej sprawie, zmiana powództwa jest niedopuszczalna, co wynika wprost z treści art. 505⁴ § 1 k.p.c. Zakaz przedmiotowej zmiany powództwa w postępowaniu uproszczonym jest zakazem bezwzględny, co oznacza, że dotyczy zarówno zmiany żądania, jak również zmiany podstawy faktycznej żądania zgłoszonego w pozwie. W konsekwencji należy też przyjąć, że czynność procesowa powoda zmierzająca do przedmiotowej zmiany powództwa jest bezskuteczna nawet wtedy, gdy nowe żądanie nadaje się również do rozpoznania w postępowaniu uproszczonym (vide komentarz do art. 505⁴ k.p.c. w: „Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze” pod red. Tadeusza Erecińskiego, LEX, wyd. V). Tym samym powódka nie mogła w toku procesu skutecznie zmienić zgłoszonego w pozwie żądania ustalenia na żądanie zgłoszone przez nią w treści pisma procesowego z dnia 31 lipca 2019 roku, w tym na żądanie zasądzenia wskazanej w tym piśmie kwoty. Jednocześnie zaś z treści tegoż pisma wynika jednoznacznie, że powódka upatruje istnienia względem pozwanych roszczenia odszkodowawczego z uwagi na przytoczone w tymże piśmie okoliczności faktyczne.

Mając zatem na uwadze powyższe należało uznać, że powódka nie dysponuje interesem prawnym w uzyskaniu wyroku ustalającego zgodnego z żądaniem pozwu czy też żądaniem ewentualnym, jako że może wystąpić z dalej idącym żądaniem zasądzenia świadczenia. Warunkiem koniecznym zaś dla rozpoznania sprawy o świadczenie jest uprzednie ustalenie istnienia stosunku prawnego, którym ma być źródłem podnoszonych roszczeń. W tego rodzaju postępowaniu badaniu będą podlegały zatem te same okoliczności, które sąd miałby badać w niniejszej sprawie. Ewentualne zaś uznanie zgłoszonych w niniejszej sprawie roszczeń za uzasadnione nie zapewniłoby żadnego trwałego rozstrzygnięcia sporu istniejącego pomiędzy stronami, jako że tego rodzaju orzeczenie nie nadaje się do wykonania. Wydanie zaś

wyroku ustalającego istnienie stosunku prawnego lub prawa nie może służyć jedynie temu, aby posłużyć się nim następnie w sprawie o zasądzenie świadczenia, którą można, według twierdzeń powódki, zainicjować już obecnie, jako że miało dojść do wyrządzenia powódce szkody. Stąd też powództwo w niniejszej sprawie należało uznać za nieuzasadnione, co prowadziło do konieczności jego oddalenia w całości, o czym orzeczono w treści punktu I formuły sentencji wyroku.

Ustalając stan faktyczny sąd oparł się wyłącznie na faktach w sprawie niespornych pomiędzy stronami, jako że były one wystarczające dla poczynienia ustaleń niezbędnych dla wydania w sprawie wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w punkcie II formuły sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 i 2 k.p.c. zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez radcę prawnego zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego radcy, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. Powódka przegrała niniejszą sprawę w całości, zatem winna zwrócić poniesione przez pozwanych koszty postępowania. Na koszty te złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika zawodowego w osobie radcy prawnego ustalone przez sąd w wysokości dwukrotności stawki minimalnej na podstawie § 2 punkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U.2015.1804 ze zm.) na kwotę 1 800 złotych. Proces wymagał zaangażowania większego niż przeciętnie w tego typu sprawach, na co zwrócił uwagę pełnomocnik powódki, który już w pozwie domagał się dwukrotności stawki minimalnej. Sąd podziela to zapatrywanie, stąd też zasądził na rzecz pozwanych zwrot kosztów zastępstwa w wysokości podwójnej stawki minimalnej. Z uwagi na powyższe w punkcie II wyroku zasądzono od powódki na rzecz solidarnych pozwanych wskazaną wyżej kwotę tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Sędzia Ziemowit Parzychowski

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

Dnia 19 sierpnia 2019 roku

Sędzia Ziemowit Parzychowski